

כיצד מוכיחין?

עלון מס' 10

לפעמים - המצוה היא לא להוכיח!!! / עת לחשות...

עת לחשות (קהלת ג ז)

זה מן הנימוס לשאול משום מה כבדני בביקורו, אבל עכשיו, כאן, אולי יוכל לבאר לי את סיבת הביקור..."

השיב לו הרבי: הלכתי לביתך כדי לקיים מצוה, וברוך השם שקיימתיה. תמה הגביר: "איזו מצוה?" רבותינו אמרו - השיב הרבי, כשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע ובכן, אם אשב בביתי וכבודו בביתו, איזו מצוה תהיה, כשלא אומר את ה"דבר שאינו נשמע"? צריכים ללכת לבית האיש שאינו שומע ושם לא לומר לו, ואז תהיה המצוה כתיקונה. וכך עשיתי."

"אבל - אמר לו הגביר - יסלח לי הרבי, יגיד לי את הדבר, אולי אשמע". "לא" - אמר לו הרבי - "מזבטחני כך שלא תשמע".

ככל שהרבי סירב להגיד לו את הדבר, כך גברה סקרנותו של הגביר יותר ויותר לדעת את הסוד, והפציר ברבי שיגלה לו את ה"דבר שאינו נשמע", עד שלבסוף נעתר לו הרבי ואמר לו:

"הנה אלמנה פלונית, העניה המרודה, חייבת לבנק של כבודו סכום כסף עבור המשכנתא של בתה. בימים הקרובים עומד הבית להמכר על ידי הבנק במכירה פומבית ואת האלמנה יוציאו החוצה. חפצתי לבקש מכבודו שימחל על החוב לאותה אלמנה, אבל לא אמרתי לו את בקשתי משום אותה המצוה שלא לומר".

אבל - אמר הגביר בתמהון - דבר כזה אינו אפשרי. הלא החוב אינו חוב פרטי שלי אלא של הבנק, ואני אינני אלא מנהל של הבנק, אבל אינני בעליו, והסכום הוא של כמה מאות רייניש. ואם כן... "הלא הוא הדבר אשר דברתי, שלא תאבה ולא תשמע" - אמר הרבי. במילים אלו סיים הרבי את השיחה ונכנס לביתו, והגביר אף הוא הלך לביתו. אבל, הדברים נכנסו כחץ ללבו של הגביר ולא נתנו לו מנוח עד שלבסוף הכניס מכיסו את כל החוב של האלמנה לקופת הבנק. והאלמנה נשארה בביתה.

(מדות והנהגות טובות מאת הרה"ג מיכל שטרן שליט"א,

רבה של שכונת עזרת תורה בירושלים)

כך נאמר במגילת קהלת, דברי חכמתו של שלמה המלך, אותם אנו נוהגים לקרא מידי שנה בשבת חול המועד סוכות.

דבריו אלה מזכירים לנו את מאמר חז"ל (יבמות סה ב) כשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע.

זו לשון הגמרא שם: ואמר רבי אילעא משום ר' אלעזר ב"ר שמעון כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע. רבי אבא אומר חובה שנאמר {משלי ט-ח} אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך.

רבי ישראל הגר שכינהו בעל 'אהבת ישראל' בגלל המיוחדות שבו שהיה אוהב ישראל בכל מהותו, יסופר שהיה נוהג בכל ערב ללכת לטייל בלווית הגבאי שלו. פעם אחת הגיע בדרך טיולו עד בית גביר אחד, מנהל הבנק המקומי, שהיה מן המשכילים ולא היה מחסידי הרבי. כשהגיע לשם דפק על דלת הבית, וכאשר המשרת פתח את הדלת נכנס פנימה והגבאי אחריו. הדבר היה תמוה בעיני הגבאי. הוא לא הבין כלל לשם מה נכנס הרבי לבית הגביר, אך לא העז לשאול לפשר הדבר. כאשר ראה בעל הבית את הרבי בא לביתו, חרד לקראתו וקבלו בכבוד הראוי, כי היה מנומס ובעל הליכות.

הגיש האיש לרבי כסא לשבת והרבי ישב במקומו מבלי להוציא הגה מפיו. בעל הבית לא הרהיב עוז בנפשו לשאול את הרבי עצמו לאיזו מטרה הוא בא לביתו, ועל כן פנה בלחשיה אל הגבאי ושאלו לפשר הביקור. השיבו הגבאי כי גם הוא עצמו אינו יודע מאומה. אחרי זמן מה של ישיבה בדומיה קם הרבי מכסאו, נפרד מבעל הבית ויצא לדרכו.

בעל הבית הלך, מפני הכבוד, ללוות את הרבי, וליווהו עד ביתו. כשהגיעו לשם והגביר התכוון לחזור הביתה, לא התאפק עוד ופנה אל הרבי: "ימחל לי הרבי על שאלתי, הנה בביתי לא היה

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

תוכחה במשנת האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זי"ע

איש אחד היה בידידות עם הרה"ק רבי שלמה (השני) מבאבוב זי"ע, עוד מלפני המלחמה, וגם עבר את מאורעות השואה רח"ל עם הרבי, ואחר המלחמה הם נפרדו זה מזה וכל אחד הלך לדרכו.

האיש הנ"ל, לאחר שעברו עליו ימים קשים מנשוא, ושטה את כוס התרעלה עד תומה כאשר איבד את אשתו וילדיו ל"ע במלחמה, נעשה רח"ל "יורד" וזרק אחר גיוו את כל הקדוש והיקר, הוא הוריד את הכפה והציצית, והיה לבוש כגוי גמור.

יום אחד, בעודו צועד ברחוב לפי תומו, הוא רואה את הרה"ק מבאבוב זי"ע הולך לקראתו, ומיד נעשה לו שחור בעיניים, הוא התבייש מאד מהרבי ולא ידע מה לומר לו, ולכן התחבא ועשה עצמו כאילו שלא ראה כלל את הרבי. אך הרבי כן הבחין בו, ורץ לקראתו, ניגש אליו בחיבה גלויה וחיבק אותו ואמר לו "שלום עליכם" רבתי. "ב"ה שזכית לעבור את המלחמה בשלום, מה נשמע אצלך ומה שלומך?" הוא שאל אותו היכן הוא מתגורר ומי עוד ממשפחתו שרד את המלחמה, והתעניין אצלו מה הוא עושה בחיי היום יום מה הוא אוכל וכו'. הרבי שאל אותו על הכל אבל לא דיבר עמו אפילו מילה אחת אודות האידישקייט שלו...

הרבי עמד ודיבר עמו כשהלה עומד בגילוי הראש, ואפילו לא רמז כלום אודות כך - לא על הכיפה שלו ולא על הציצית, רק דיבר עמו בידידות על ענייניו הגשמיים. הרבי אמר לו שהוא רוצה להיות בקשר עמו, והלה נהנה מאוד מזה, ואמר לרבי "בסדר".

הם נפרדו והלכו כל אחד לדרכו, אך הלה התחיל להתבונן בדברי הרבי, ועמד נפעם ומשתומם מכך שהרבי כלל לא דיבר עמו ולא שאל אותו כלום על האידישקייט שלו, וממילא הרגיש מאוד בנוח לדבר עם הרבי. כך הוא עשה באמת. הוא המשיך את הקשר עם הרבי ודיבר עמו תמידין כסדרן, עד שעם הזמן חזר לאט לאט לדרך היהדות והתחיל לשמור את התורה ומצוותיה ולדקדק על קלה כבחמורה.

שנים אח"כ, כשזכה אותו יהודי להקים דור שלם של יראים ושלמים - א פיינע חסידישע לעכטיגע דור, התכנסו פעם כל בני משפחתו, בנים ונכדים כולם זרע ברך ה', פיינע חסידישע יונגעלייט, כאשר לפתע נעמד הסבא לדבר ואמר בהתרגשות לנכדיו:

אני רוצה לומר לכם דבר אחד, אתם יודעים מדוע אתם נראים כך?? - רק מחמת סיבה אחת, כי הרבי פגש אותי אחר המלחמה כשאני עומד גלוי ראש, ודיבר עמי על כל הנושאים ולא דיבר עמי אפילו מילה אחת אודות אידישקייט!! אם הרבי היה מדבר עמי אז אפילו מילה אחת אודות האידישקייט, היו כולכם הולכים היום בלי כפה...

לחג הסוכות

הגאון החסיד הרב אהרן יהודה ברקוביץ' זצ"ל היה ראש השוחטים בבני ברק.

הידורים רבים היו לו במצות ד' המינים. זמן רב לקח עד שמצא אתרוג ולולב כשאיתו ודרישותיו. מספר אחד מבניו: פעם, לאחר ששוטטנו זמן רב בחנויות, מצא אבא אתרוג יפה ומהודר מאוד. לאחר רכישתו בכסף מלא, הוצרך להכנס שוב לחנות כדי לרכוש לולב. הוא הפקיד בידי את האתרוג המהודר, שהיה עטוף בפשתן, כנהוג בימים ההם, והזהירני שוב ושוב שלא אעביר אתרוג זה לאף אחד.

הוא נכנס לחנות, וכעבור דקות ספורות עבר במקום אחד מחבריי. מששמע שבידי אתרוג מיוחד במינו, ביקש לראותו. אמרתי לו שאני מזהר ועומד מאבי על כך שלא להראותו ולא לנגוע בו, אך החבר המשיך להפציר בי, עד שלבסוף, כדרכם של ילדים, נכנעתי והראיתי לו את האתרוג.

פתחתי את הפשתן המגולגל, ובאותו הרגע נפל האתרוג והתגלגל במורד הרחוב... מיותר להוסיף שהוא כבר לא היה 'מהודר'...

לא העזתי לומר לאבי מילה בנדון. נטלתי את האתרוג ועטפתי אותו חזרה בפשתן כאילו לא ארע דבר, והמתנתי לאבי בשתיקה ובדומיה.

לא ידעתי את נפשי מרוב פחד. אבא יצא מהחנות עם לולב בידו, נטל ממני את האתרוג ויחדיו צעדנו הביתה. אבא הניח את המינים בארון, שיהיו מוכנים ומזומנים לחג הסוכות...

מיותר לתאר כמה רעדתי מפחד מהרגע בו יפתח אבי את מעטפת הפשתן ויגלה מה קרה לאתרוג...

יום אחד לפני התקדש החג, מתעורר אבי בבוקר ואומר: חלמתי הלילה שהאתרוג שלי נפסל! הוא ניגש לארון, פותח את האתרוג ונדהם לגלות את האמת המרה.

ברור לי שהוא הבין שידי הייתה במעל במישרין או בעקיפין, כי אף אחד מלבדי לא היה איתו ברכישת האתרוג. למרות זאת הוא לא אמר מילה וחצי מילה, אלא הלך לקנות אתרוג חדש.

מלבד ענין החלום המוכיח עד כמה שמרו עליו מן השמים, למדנו על סוגיית החינוך שבערה בעצמותיו, וכשהבין שאין כל טעם לגעור בן קטן, התגבר על עצמו בצורה מופתית ולא אמר מילה, לא לפני חג הסוכות, ואף לא לאחריו...

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

נתרם לע"נ הרה"ח לוי יצחק ב"ר אברהם ישכר דב קניג זצ"ל נלב"ע ז"ך תשרי תשע"ו